Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Curicheru Valeriu
Dosarul nr. 2r-1973/24 (2-24040827-02-2r-28062024)

D E C I Z I E

5 septembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componență:
Președintele completului, judecătorul: Malîi Ala
Judecătorii: Cașcaval Andrei şi Mămăligă Natalia

soluționând fără citarea părților, recursul declarat de către Furtună Victoria,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 mai 2024, prin care s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Furtună Victoria împotriva Maiei Sandu cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale,

a c o n s t a t a t :

Circumstanțele cauzei:

La 10 aprilie 2024 Furtună Victoria a depus cerere de chemare în judecată împotriva Maiei Sandu cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 mai 2024 s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată înaintată de Furtună Victoria împotriva Maiei Sandu cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Solicitarea recurentului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 20 iunie 2024, Furtună Victoria a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 22 mai 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii primei instanțe și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond la etapa de primire a cererii de chemare în judecată.

Argumentele recurentului:

În argumentarea cererii de recurs, Furtună Victoria a invocat că nu este de acord cu încheierea instanței de fond.

Notează că instanţa de fond a reţinut că acţiunea nu urmează a fi judecată în procedură civilă, deoarece vizează exercitarea mandatului de către Preşedintele Republicii Moldova, însă instanţa nu a descris în motivarea încheierii prin ce se constată că într-adevăr declaraţia este făcută în exercitarea mandatului.

Remarcă că imunitatea prevăzută de lege, se referă doar la discursurile care ţin de exercitarea mandatului, aspect care nu se găseşte la caz. Aceste circumstanţe puteau fi stabilite doar în cadrul judecării fondului cauzei, sau cel mai devreme la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Instanţa fără a verifica dacă declaraţiile făcute sînt în exercitarea mandatului a calificat discursul contestat în judecată ca fiind în exercitarea mandatului.

A subliniat că nu este în situaţia de exercitare a mandatului Preşedintelui Republicii Moldova, la această conferinţă de presă, fapt ce derivă din materialul video anexat https://www.privesc.eu/arhiva/105399/Conferinta-de-presa-sustinuta-de-Presedinta-Republicii-Moldova-Maia-Sandu, din care se deduce că este un simplu discurs al Maiei Sandu, după care întrebări/răspunsuri pe diverse domenii, deci conferinţa de presă nu a fost în exercitarea mandatului.

Afirmă că prin „exercitarea mandatului" urmează a fi înţeleasă exercitarea atribuţiilor funcţionale şi nu durata mandatului pentru care au fost aleşi factorii vizaţi, aspect subliniat şi în hotărârea Curţii Constituţionale nr. 8 din 16 februarie 1999.

Indică că la 8 martie 2024 în cadrul conferinţei de presă susţinută de Preşedintele Republicii Moldova, Maia Sandu, pe portalul cu acces public - https://www.privesc.eu/arhiva/105399/Conferinta-de-presa-sustinuta-de-Presedinta-Republicii-Moldova-Maia Sandu, s-a răspândit, difuzat, informaţia denigratoare, cu scop de ştirbire, a imaginii sale şi imaginii profesionale.

Relevă că toate informațiile au fost expuse într-o lumină de a şifona imaginea sa în faţa telespectatorului şi la o oră de audienţă maximă, de a crea în ansamblu imaginea că este implicată în acte de corupţie.

Consideră că refuzul de primire a cererii de chemare în judecată de fapt blochează accesul liber la justiţie şi instituie un formalism excesiv, ceea ce este contrar prevederilor art. 6 pct. 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

Termenul de declarare a recursului:

În corespundere cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din actele cauzei rezultă că încheierea recurată a fost emisă la 30 mai 2024, fiind recepționată la 12 iunie 2024, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f.d. 24). Cererea de recurs a fost depusă prin intermediul poștei electronice la 20 iunie 2024 (f.d. 25)

Astfel, recursul declarat de Furtună Victoria împotriva încheierii Judecătoriei Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 mai 2024 se consideră depus în termen.

Aprecierea instanţei de recurs:

Analizând legalitatea și temeinica încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că recursul este neîntemeiat și pasibil de a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de fond, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

În baza art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În accepțiunea art. 169 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă.

În corespundere cu art. 8 lit. a) din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare - nu poate fi intentată o acțiune cu privire la defăimare pentru declarația făcută: de către Președintele Republicii Moldova şi deputații în Parlament în exercitarea mandatului.

Iar, în acord cu prevederile art. 81 alin. (2) din Constituție, Președintele Republicii Moldova se bucură de imunitate. El nu poate fi tras la răspundere juridică pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

Analizând încheierea supusă recursului, materialele cauzei, motivele invocate de recurent, Colegiul constată că instanța de fond corect a reținut starea de fapt și a aplicat cadrul legal situației.

Din materialele cauzei rezultă că, la 10 aprilie 2024, Furtună Victoria a depus cerere de chemare în judecată împotriva Maiei Sandu cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Instanța de recurs relevă că, reclamantul/recurent își întemeiază pretențiile sale în baza Legii cu privire la libertatea de exprimare.

Totodată, se reține că, din conținutul cererii de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, urmează că declarațiile, la care face trimitere potențiala reclamantă în conținutul cererii și în actele anexate la materialele dosarului, au fost făcute la Conferinta-de-presa-sustinuta-de-Presedinta-Republicii-Moldova-Maia-Sandu la 18 martie 2024, prin urmare în perioada exercitării mandatului de către Președintele Republicii Moldova - Sandu Maia.

Conform hotărârii Curţii Constituţionale nr. 8 din 16 februarie 1999, prin „exercitarea mandatului” urmează a fi înţeleasă exercitarea atribuţiilor funcţionale, şi nu durata mandatului pentru care au fost aleşi.

Prin urmare, prima instanță corect a punctat că declarația făcută de către Președintele Republicii Moldova în cadrul unui discurs oficial, este realizată în exercitarea mandatului, adică în circumstanțele menționate în art. 8 Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010.

La caz nu pot fi reținute alegațiile recurentei precum că imunitatea prevăzută de lege, se referă doar la discursurile care ţin de exercitarea mandatului, aspect care nu se găseşte la acest caz. Or, legea supremă stipulează expres că Președintele Republicii Moldova nu poate fi tras la răspundere juridică pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

În aceiași ordine de idei, Colegiul reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Urechean și Pavlicenco v. Republica Moldova (cererile nr. 27756/05 și 41219/07), hotărârea din 02 decembrie 2014, în care Curtea a stabilit că dreptul de acces la un tribunal garantat de articolul 6 § 1 al Convenției nu este absolut, dar poate avea anumite limite; acestea sunt permise din momentul în care dreptul de acces, prin însăși natura sa, necesită o reglementare din partea statului. În acest sens, statele contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere. Urmează să se asigure că limitele aplicate nu restrîng sau reduc accesul la un tribunal a unei persoane într-un așa mod sau măsură încît să afecteze esența dreptului în sine. Mai mult decît atît, o limitare nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1 în cazul în care nu urmărește un scop legitim și dacă nu există un raport de proporționalitate rezonabil între mijloacele utilizate și scopul urmărit să fie atins.

Curtea a statuat că atunci când un stat oferă imunitate deputaților săi, protecția drepturilor fundamentale pot fi afectate. Acest fapt însă nu înseamnă, în principiu, că imunitatea parlamentară reprezintă o restricție disproporționată a dreptului de acces la un tribunal, în modul prevăzut de articolul 6 § 1. La fel cum și dreptul de acces la o instanță este o parte inerentă a garanției unui proces echitabil garantat de articolul în cauză, unele restricții în acest sens urmează a fi considerate ca fiind inerente, un exemplu fiind acele limite general acceptate de către statele contractante, ca parte a doctrinei imunității parlamentare.

Astfel, reieșind din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că, nu poate fi intentată o acţiune cu privire la defăimare pentru declaraţia făcută de către Președintele Republicii Moldova în exercitarea mandatului, instanța de fond corect a conchis asupra refuzului în primirea cererii de chemare în judecată depusă de Furtună Victoria împotriva Maiei Sandu cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Reieşind din faptul, că încheierea contestată a fost adoptată cu respectarea normelor de drept procedural și material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău a ajuns la concluzia, că recursul declarat de Furtună Victoria urmează a fi respins ca neîntemeiat, cu menținerea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 mai 2024.

În conformitate cu art. 425, art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Furtună Victoria.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 mai 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Furtună Victoria împotriva Maiei Sandu cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului,
Judecătorul: Malîi Ala

Judecătorii: Cașcaval Andrei

Mămăligă Natalia